

PAJO KOLARIĆ I NJEGOVO DOBA

Zbornik radova

PAJO KOLARIĆ I NJEGOVO DOBA

Zbornik radova s Međunarodnog interdisciplinarnog umjetničko-znanstvenog skupa

BIBLIOTEKA ZBORNIČKIH IZDANJA

Nakladnik

Akademija za umjetnost i kulturu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku,
Hrvatska

Za nakladnika

Helena Sablić Tomić, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

Urednici izdanja

Jasna Šulentić Begić, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

Blanka Gigić Karl, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

Damir Šebo, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

Uredništvo

Vjera Katalinić, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU), Zagreb, Hrvatska

Vlatka Lemić, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

Zlata Živaković-Kerže, Hrvatski institut za povijest, Osijek, Hrvatska

Marija Benić Penava, Sveučilište Dubrovnik, Hrvatska

Zvezdana Penava Brekalo, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Osijek, Hrvatska

Dražen Kušen, Državni arhiv u Osijeku, Hrvatska

Kenan Mahmutović, Ekonomski fakultet Bihać, BiH

Željko Vojinović, Ekonomski fakultet u Subotici, Srbija

Hrvoje Mesić, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

Snježana Barić-Šelmić, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

Jerko Glavaš, Ekonomski fakultet u Osijeku, Hrvatska

Merima Čaušević, Pedagoški fakultet Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Marijana Kokanović Marković, Akademija umjetnosti Univerziteta u Novom Sadu, Srbija

Ivan Uroda, Ekonomski fakultet u Rijeci, Hrvatska

Vedrana Marković, Muzička akademija Cetinje, Crna Gora

Amir Begić, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

Valida Akšamija-Tvrtković, Muzička akademija Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Zdravko Blažeković, City University of New York, SAD

Recenzentice

Izv. prof. dr. sc. Ivana Šandrak Nukić, Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek, Hrvatska

Izv. prof. dr. sc. Nives Tomašević, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvatska

PAJO KOLARIĆ I NJEGOVO DOBA

Međunarodni interdisciplinarni
umjetničko-znanstveni skup,
Osijek, 26. svibnja 2021. godine

ZBORNİK RADOVA

Osijek, ožujak, 2022.

SADRŽAJ

- 9 UVODNA RIJEČ
- 11 I. PLENARNA PREDAVANJA
- 12 **Vjera Katalinić**
PAJO KOLARIĆ (1821. – 1876.) U MREŽI SVOJIH
SUVREMENIKA
- 23 **Vlatka Lemić**
PROGRAMI RAZVOJA PUBLIKE U BAŠTINSKIM
USTANOVAMA – SUVREMENI TRENDovi I
INICIJATIVE
- 48 **Zlata Živaković-Kerže, Marija Benić Penava,
Zvezdana Penava Brekalo**
EKONOMSKE, DRUŠTVENE I PROSVJETNE PRILIKE U
OSIJEKU U VRIJEME PAJE KOLARIĆA (1821. – 1876.)
- 71 II. RADOVI S KONFERENCIJE
- 72 **Željko Bartulović, Daniel Haman**
PAJO KOLARIĆ – OSVRT NA SABORSKE GOVORE
- 84 **Sunčana Bašić**
GLAZBENI ŽIVOT U OSIJEKU U VRIJEME PAJE
KOLARIĆA
- 99 **Jelena Blašković, Marina Pizarek**
ZASTUPLJENOST TRADICIJSKE GLAZBE U PRVA TRI
RAZREDA PRIMARNOG OBRAZOVANJA S
NAGLASKOM NA PANONSKO PODRUČJE
- 120 **Davor Brđanović**
HRVATSKA GLAZBENA BAŠTINA – NIKOLA FALLER,
ZABORAVLJENI BARD HRVATSKE GLAZBE
- 138 **Naila Ceribašić**
“MIRUJ, MIRUJ, SRCE MOJE”: PRILOG ISTRAŽIVANJU
GLAZBE U (DISKOGRAFSKI POSREDOVANOJ) IZVEDBI

- 150 Anita Gergorić**
UKLJUČENOST UČENIKA U TAMBURAŠKI ORKESTAR
KAO GLAZBENU IZVANNASTAVNU I IZVANŠKOLSKU
AKTIVNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ
- 168 Jerko Glavaš, Marin Seleš, Marija Horniš Dmitrović**
KULTURA KAO POKRETAČ RAZVOJA DRUŠTVA
- 189 Ivana-Paula Gortan-Carlin**
SKLADATELJ MATKO BRAJŠA RAŠAN (1859. – 1934.):
POBORNİK HRVATSKOG NARODNOG PREPORODA U
ISTRI
- 217 Miroslava Hadžihusejnović Valašek**
PRVI ZAPISIVAČI SLAVONSKE TRADICIJSKE GLAZBE
- 239 Darija Kuharić**
BIOGRAFIJA LOKALNOG POSJEDNIKA: SLIKA IZ
POVIJESTI NUŠTRA
- 265 Daria Kurtić, Jasna Šulentić Begić**
KOMPETENCIJE UČITELJA I NASTAVNIKA GLAZBE ZA
REVALORIZACIJU LIKA I DJELA PAJE KOLARIĆA
- 282 Vesna Lončar, Nikolina Novaković**
GLAZBENO – LITERARNI IZRAZ PAJE KOLARIĆA U
SKLOPU INTERDISCIPLINARNE NASTAVE U
OSNOVNIM ŠKOLAMA
- 290 Domagoj Marić**
NEPOZNATE CRTICE IZ ŽIVOTA DIRIGENTA OSKARA
SMODEKA (1890. – 1933.) 292
- 310 Vedrana Marković, Denisa Ćorović**
TAMBURAŠKA GLAZBA U CRNOJ GORI KROZ
PRIZMU *INTERNACIONALNOGA FESTIVALA*
TAMBURAŠKIH ORKESTARA

Ivana-Paula Gortan-Carlin¹

SKLADATELJ MATKO BRAJŠA RAŠAN (1859. – 1934.): POBORNİK HRVATSKOG NARODNOG PREPORODA U ISTRI

Izvorni znanstveni rad / Original Scientific Paper

UDK: 78.071.1Brajša Rašan, M.

Sažetak

Matko Brajša Rašan (Pićan, 1859. – Zagreb, 1934.), radio je kao pravnički službenik, skladatelj, zborovođa, pjevač bariton i melograf, a glazbom je poticao i jačao hrvatsku narodnu svijest u Istri. Kao skladatelj pisao je crkvenu i svjetovnu, pretežno vokalnu, zbarsku glazbu, ponekad uz instrumentalnu pratnju; solo-pjesmu, dvopjeve, glazbu za scensko uprizorenje i dječje pjesme. Od instrumentalne glazbe sačuvane su u cijelosti tek dvije skladbe za tamburaški sastav. U radu se ističe Brajšina uloga i djelovanje koje je zabilježeno u Našoj Slozi, jedinim istarskim novinama na hrvatskom jeziku koje su izlazile od 1870. do 1915. Osim Brajšinih, u hrvatskim novinama navode se i repertoari s rodoljubnim pjesmama drugih skladatelja, koje su se krajem 19. i početkom 20. stoljeća pjevale na istarskom poluotoku. Cilj rada je „mapirati“ repertoar društava zabilježenih u Našoj Slozi koja su njegovala hrvatsku pjesmu kako bi pobudili nacionalnu svijest krajem 19. stoljeća kod istarskog hrvatskog naroda, detektirati veze između Osijeka, odn. Slavonije i Istre te pridonijeti umrežavanju skladatelja 19. stoljeća. Metodom heuristike, analizom novinskih članaka i sintezom rezultata zaključuje se da je istarski skladatelj Matko Brajša Rašan suvremenik Franje Ksavera Kuhača koji ga je uveo u etnomuzikološki rad. Iz Naše Sloge, vjerojatno sufinancirane od strane Josipa Jurja Strossmayera, saznajemo da je u periodu od 1870. do 1886. jedan od najizvođenijih skladatelja bio Ivan pl. Zajc, a zamjetna je prisutnost čeških, hrvatskih i slovenskih glazbenih preporoditelja 19. stoljeća na repertoarima. Rad je prilog regionalnoj kulturnoj baštini 19. stoljeća.

Ključne riječi: 19. stoljeće, istarski skladatelj, Matko Brajša Rašan, Naša Sloga, povijest glazbe.

¹ Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Pula; igcarlin@unipu.hr.

Uvod

Matko Brajša Rašan (Mathias Braiřa) rodio se 11. prosinca 1859. godine u Pićnu. Otac mu je bio poljoprivrednik, Franciscus Braiřa-Rovis (1834. – 1912.), a majka, Catharina Sumberaz-Sotte (1836. – 1905.) iz ugledne pazinske obitelji. Pridjevak Rašan uzeo je po rijeci Raři koja teče u blizini Pićna. Prvu glazbenu poduku pjevanja i sviranja dali su mu učitelji franjevci o. Julije Brunner i orguljař Fridolin Stöckl tijekom pohađanja pazinske Klasične gimnazije na njemačkom jeziku. Već je u šestom razredu gimnazije napisao prvu skladbu, a tijekom sedmog i osmog razreda vodio je pjevački zbor đaka i seljačkih mladića u okolici Pazina. Bio je izrazito glazbeno nadaren; svirao je „kitaru, glasovir, orgulje i gusle“ (Kuhač, rkp.), a kao pjevača krasio ga je bas-bariton (Grakalić, Gortan-Carlin i Bader, 2019).

Nakon gimnazije upisao je studij prava u Beču, gdje se i dalje privatno glazbeno usavrřavao. Godine 1883. prekinuo je studije i vratio se u Istru gdje je do 1923. radio po odvjatničkim i bilježničkim kancelarijama u Voloskom (1883., 1898. – 1904.), Podgradu (1895. – 1897.), Puli i Rijeci (1906.); kao službenik u trřćanskoj pošti (1893. – 1894.) te kao općinski tajnik u Žminju (1883. – 1884.), Buzetu (1884. – 1892.) i Pazinu (1907. – 1923.). Zbog fařističkog pritiska bio je prisiljen 15. listopada 1923. napustiti Istru te se nastanio u Karlovcu, a kasnije u Zagrebu. U Zagrebu, osnovna poteřkoća za obitelj Brajša bio je problem državljanstva zbog kojeg je bilo poteřkoća u nalaženju posla (Šestan, 1996). Od posljedica glaukoma, zadnje četiri godine života bio je potpuno slijep. Skladao je do kraja života, diktirajući skladbe kćerki Jelki. Umro je 6. rujna 1934. godine u Zagrebu. Na pogrebu, zbor Hrvatskog pjevačkog društva *Istra* otpjevao je (praizveo) njegovu pjesmu *Mažurano moja* pod dirigentskim vodstvom Slavka Zlatića. Otada se njegova pjesma često izvodi kao tužaljka na pogrebima, ali i u koncertnim dvoranama.

Brajšine se skladbe mogu podijeliti na svjetovne, crkvene te obrade narodnih svjetovnih i crkvenih napjeva. Pisao je gotovo isključivo vokalnu, zbarsku glazbu, ponekad uz instrumentalnu pratnju. Od instrumentalne glazbe sačuvane su u cijelosti tek dvije skladbe za tamburařki sastav: *Napried* (tamburařka polka upotpunjena pjevanom dionicom) i koračnica *Pazin-gradu*. U *Nařoj slozi* iz 16.11.1911. zabilježena je približna datacija, s obzirom da Brajša nije zapisivao datum nastanka skladbi, navodom:

„ističemo ovdje najnoviju koračnicu Pazin-gradu od našeg vrlog M. Brajše Rašana“ (*Naša sloga*, 16.11.1911., 2).

Kao izraziti rodoljub Matko Brajša Rašan uglazbio je vlastite tekstove i tekstove nacionalnih pobornika kojima je budio nacionalnu svijest istarskih Hrvata poput Viktora Cara Emina, dr. Ivana Cukona, Augusta Harambašića, Antuna Kalca, o. Leonarda Kalca, Đure Jakšića, Rikarda Katalinića Jeretova, Milana Pavelića, Sande grofice Sermage, Ivana viteza Trnskog. Zbog bojazni, Brajša se ponekad potpisivao s pseudonimima Ž. Ostružinsky i Niko Glogov koje je koristio za vrijeme stare Jugoslavije, zbog opreza mogućeg stradanja najbližih. Osim rodoljubnih, Brajša je skladao lirske, ljubavne, šaljive i dječje pjesme te glazbu za scenska uprizorenja, a njegov klasičan glazbeni izričaj često je obojen romantičarskom ekspresivnošću (Grakalić i Gortan-Carlin, 2019).

***Naša sloga*, buđenje nacionalne svijesti glazbenim repertoarom**

Prve istarske hrvatske novine, *Naša sloga* (poučni, gospodarski i politički list), izlazile su od 1. VI. 1870. do 1899. godine u Trstu „nakon što su 1870. biskup Juraj Dobrila i ‘poznati našinac’ (najvjerojatnije biskup J. J. Strossmayer) osigurali sredstva za izdavanje 400 primjeraka ovih novina“ (Dobrić, 2021), a potom su tiskane u Puli, od 1899. do 1915. godine. Bio je namijenjen hrvatskim čitateljima Istre, Primorja i kvarnerskih otoka donoseći političke, nacionalne i gospodarske tekstove kojima je jačana nacionalna svijest, ali i druge tekstove različitih kulturnih i obrazovnih sadržaja. U novinama se tako mogla pročitati najava i kritika glazbenog programa koju su pisali nepoznati autori upoznavajući čitateljstvo o događaju koji se morao zbiti ili se već održao u njihovom mjestu. Putem novina čitatelji su upoznavali repertoar koji se izvodio u blizini, ali i u udaljenijim gradovima poput Rijeke, Zagreba, Trsta, Beča.

Za potrebe ovoga rada istražen je repertoar koji se pjevao ili svirao u periodu od 1870. do 1886., od početka izlaženja lista do 10. obljetnice smrti Paje Kolarića (1821. – 1876.), skladatelja i začetnika hrvatske tamburaške glazbe, kako bi se utvrdilo koji su se skladatelji izvodili, s kojim djelima i tko ih je izvodio, a zabilježen je u *Našoj Slozi* (Tablica 1.). Time se želi „mapirati“ repertoar društava zabilježenih u *Našoj Slozi* koja su nje govala

hrvatsku pjesmu kako bi pobudili nacionalnu svijest krajem 19. stoljeća kod istarskog hrvatskog naroda, detektirati veze između Osijeka, odn. Slavonije i Istre te umrežavanje skladatelja 19. stoljeća. S obzirom na to da je *Naša Sloga* prvo izlazila u Trstu, pretpostavlja se da će se više pisati o glazbenim programima koji su se održavali u okolici Trsta. To je vrijeme kad u Istri jača hrvatska inteligencija i postupno se osnivaju hrvatske udruge poput Hrvatskih čitaonica ili Narodnih čitaonica koje su organizirale programe sa zabavama gdje su nastupali članovi društva kao solisti, u zborskoj ili instrumentalnoj formaciji, dramskim predstavama i slično, ovisno o aktivnosti koju je društvo vodilo. Potrebno je istaknuti da su se dopisnici iz Trsta javljali s detaljno opisanim programom koji će se izvoditi kako bi privukli slušatelje, a potom bi se ponovo javili s izvješćem koje je ponekad bilo detaljnije s kritikama po svakoj izvedenoj točki, dok su iz Istre i Primorja najave i izvješća vrlo skromna i bez programa. U Tablici 1. su navedene najave gdje je vidljiv program i ne pokazuje realni broj glazbenih događanja. Upravo zbog jačanja nacionalne svijesti dragocjeni su programi s rodoljubnim pjesmama kojih nema često u *Našoj Slozi*, što je vidljivo po objavama, ali se može iščitati raspoloženje i nacionalnu čežnju koju su promicali pjevački zborovi, lokalne (gradske i vojne) glazbe i općenito narod, koji su izvodili djela/pjesme hrvatskih skladatelja i preporoditelja toga razdoblja, poput Eisenhuth-a ili Zajca. Primjetan je i utjecaj slovenskih i čeških preporoditelja 19. stoljeća koji su djelovali i na hrvatskom području.

U Tablici 1. prikazuje se popis skladatelja (prezime, ime), djelo, mjesto gdje se djelo izvelo, datum izvedbe, organizator događaja, izvođač i izvor informacije. U odnosu na izvor, nadopunjeno je poznato ime i prezime skladatelja, dok se ostavio upitnik na mjestima gdje se, na temelju naslova, ne može odgonetnuti skladatelj.

Tablica 1. Pregled izvedbi objavljenih u Našoj Slozi, 1875.-1886., prema datumu objave

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
[Livadić]	[Ferdo]	<i>Još Hrvatska ni propala</i>	Vrbnik	24.6.1875.	Vrbičani	puk	1.8.1875. br. 15., 2.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>U boj</i>	Graz	7.3.1876.	Hrvatsko akademičko-književno društvo „Hrvatska“ u Gradcu	Slavensko pjevačko društvo	16.3.1876. br. 6., 4.
?	?	<i>Poskočnica</i>	Graz	7.3.1876.	Hrvatsko akademičko-književno društvo „Hrvatska“ u Gradcu	Slavensko pjevačko društvo	16.3.1876. br. 6., 4.
Till	?	<i>Narodna Ouvertura</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	orkestar	16.2.1878. br. 4., 2.
Zajc	lv.[an] pl.	<i>Klovijeva himna</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	Akademičko pjevačko društvo „Hrvatska lira“	16.2.1878. br. 4., 2.
Strebinger	?	<i>Varijacije o hrv. narodnih pjesmah</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	solo za piston	16.2.1878. br. 4., 2.
Eisenhuth	[Gjuro]	<i>Ustaj rode</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	Akademičko pjevačko društvo „Hrvatska lira“	16.2.1878. br. 4., 2.
Pokorny	[Franjo]	<i>Hrvatska poputnica, posvećene „Hrv. Domu“</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	orkestar	16.2.1878. br. 4., 2.
Zajc	lv.[an] pl.	<i>Pjev hrv. djakah</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	Akademičko pjevačko društvo „Hrvatska lira“	16.2.1878. br. 4., 2.
Švare	?	<i>Hrv. četvorka</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	orkestar	16.2.1878. br. 4., 2.
Klajić	Vj.[ekoslav]	<i>Na Nehaju gradu</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	Akademičko pjevačko društvo „Hrvatska lira“	16.2.1878. br. 4., 2.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Briza	[Josip]	<i>Poputnica Banovca</i>	Zagreb	6.2.1878.	Hrvatski Dom	orkestar	16.2.1878. br. 4., 2.
Zajc	lv.[an] pl.	<i>Bože živi</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	muški zbor	1.5.1878. br. 9., 2.
Nero, del	Achille	<i>Putnik</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	violina (*gusle)	1.5.1878. br. 9., 2.
?	?	<i>Ruska pjesma „Troprega“</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	citra	1.5.1878. br. 9., 2.
[Verdi]	[Giuseppe]	<i>Polpuri iz opere Traviata</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	citra	1.5.1878. br. 9., 2.
[Schubert]	[Franz]	<i>Ständchen</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	citra	1.5.1878. br. 9., 2.
Zajc	lv.[an] pl.	<i>Polpuri iz opere Zrinski</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	citra	1.5.1878. br. 9., 2.
narodna		<i>Govje je stanak moj</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	sopran, solo	1.5.1878. br. 9., 2.
[Auber]	[Daniel]	<i>La muta di Portici</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	osmeručke, na dva glasovira	1.5.1878. br. 9., 2.
Zajc	lv.[an] pl.	<i>U boj</i>	Rijeka	2.4.1878.	Narodna Čitaonica	muški zbor	1.5.1878. br. 9., 2.
[Haydn]	[Joseph]	<i>Carevka</i>	Pazin	18.8.1878.	puk, povodom rođendana Cara	puk	1.9.1878. br. 17., 1.
[Livadić]	[Ferdo]	<i>Još Isira (Hrvatska) ni propala</i>	Pazin	18.8.1878.	puk, povodom rođendana Cara	puk	1.9.1878. br. 17., 1.
[Haydn]	[Joseph]	<i>Carevka</i>	Lovran	22.8.1878.	puk, povodom rođendana Cara	puk	1.9.1878. br. 17., 2.
[Haydn]	[Joseph]	<i>Carevka</i>	Baška	19.8.1878.	puk, povodom rođendana Cara	puk	1.9.1878. br. 17., 2.
[Livadić]	[Ferdo]	<i>Još Hrvatska ni propala</i>	Dubac	18.8.1878.	puk, povodom rođendana Cara	puk	1.9.1878. br. 17., 3.
Zajc	[Ivan pl.]	<i>U boj</i>	Trst	31.1.1880.	Slovansko podpomagajuće društvo	zbor	1.2.1880. br. 3., 4.
Hajdrih	[Anton]	<i>More Adrijansko</i>	Trst	31.1.1880.	Slovansko podpomagajuće društvo	zbor i orkestar	1.2.1880. br. 3., 4.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Jenko	Dav.[orin]	Što čutiš	Trst	31.1.1880.	Slovensko podpomagajuće društvo	zbor i orkestar	1.2.1880. br. 3., 4.
Kraus	[Ivo Muhvić]	Oj Banovci	Trst	31.1.1880.	Slovensko podpomagajuće društvo	zbor	1.2.1880. br. 3., 4.
Wagner	[Richard]	ouverture opere „Rienzi“	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	orkestar, glazba pu- kovnije bar. Hessa	2.4.1880. br. 7., 4.
Hajdrih	[Anton]	Hercegovska	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	zbor i četverospjev	2.4.1880. br. 7., 4.
Meyerbeer	[Giacomo]	Romanza za tenor iz opere „Hugenotti“, I. čin	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	Fran Gerbič, tenor	2.4.1880. br. 7., 4.
Hajdrih	[Anton]	V sladkih sanjah	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	oktet	2.4.1880. br. 7., 4.
Lumbye	[Hans Christian]	Noćne podobe	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	fantazija za violinu i citaru	2.4.1880. br. 7., 4.
Gounod	[Charles]	Dvojgjev za sopran i tenor iz opere „Romeo i Julija“, IV. čin	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	Fran Gerbič, tenor i Milka Gerbič, sopran	2.4.1880. br. 7., 4.
Hajdrih	[Anton]	Sirota	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	oktet	2.4.1880. br. 7., 4.
Zajc	[Ivan] pl.	Noćni stražari	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	zbor	2.4.1880. br. 7., 4.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Domizetti	[Gaetano]	<i>Reminiscenza iz opere „Lucia di Lammermoor“</i>	Trst	3.4.1880.	Polit. društvo „Edinost“ i tršćanska čitaonica	orkestar, glazba pu- kovnije bar. Hessa	2.4.1880. br. 7., 4.
Jenko	Davorin	<i>Naprej</i>	Trst	15.5.1880.	Slovansko podporno društvo u Trstu	vojnička glazba gr. Jelačića br. 79	1.6.1880. br. 11., 5.
Vogel	F. A.	<i>Cigani</i>	Trst	15.5.1880.	Slovansko podporno društvo u Trstu	muški zbor i tenor solo	1.6.1880. br. 11., 5.
Nedvéd	[Anton]	<i>Nezakonska mati</i>	Trst	15.5.1880.	Slovansko podporno društvo u Trstu	Josip Nolli, bariton	1.6.1880. br. 11., 5.
Hajdrih	A.[nton]	<i>Hercegovska</i>	Trst	15.5.1880.	Slovansko podporno društvo u Trstu	zbor i četverospjev	1.6.1880. br. 11., 5.
[Škroup]	[František]	<i>Kje dom je moj</i>	Trst	15.5.1880.	Slovansko podporno društvo u Trstu	Josip Nolli, bariton	1.6.1880. br. 11., 5.
Förster	A.[nton]	<i>Ave Marija iz opere „Gorenjski Slavček“</i>	Trst	15.5.1880.	Slovansko podporno društvo u Trstu	mješoviti zbor i orkestar	1.6.1880. br. 11., 5.
[Verdi]	[Giuseppe]	<i>Romanca iz opere „Ballo in Maschera“</i>	Trst	15.5.1880.	Slovansko podporno društvo u Trstu	Josip Nolli, bariton	1.6.1880. br. 11., 5.
Zajc	[Ivan pl.]	<i>Bože živi</i>	Vrbnik	23.9.1880.	mladež	zbor	18.10.1880. br. 20., 2.
Eisenhuth	Gj.[uro]	<i>U naravi</i>	Vrbnik	23.9.1880.	mladež	zbor	18.10.1880. br. 20., 2.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
[Šrabeč]	[Armin]	<i>Dalmatinski šajkaš</i>	Vrbnik	23.9.1880.	mladež	dvopjev	18.10.1880. br. 20., 2.
Pedrotti	[Carlo]	<i>Sinfonija iz opere „Tutti in maschera“</i>	Trst	27.11.1880.	Slavjanska čitaonica u Trstu	za dva glasovira, gđice F. Popović, A. Engelhardt, S. i F. Schilbach	1.12.1880. br. 23., 3.
?	?	<i>Pozdravljam Te</i>	Trst	27.11.1880.	Slavjanska čitaonica u Trstu	citra, g. V. Vavpotić	1.12.1880. br. 23., 3.
Rossetti	[F.]	<i>I Folletti, scherzo za glasovir četveroručno</i>	Trst	27.11.1880.	Slavjanska čitaonica u Trstu	glasovir, gđice F. Popović i A. Engelhardt	1.12.1880. br. 23., 3.
Hejdrih	[Anton]	<i>Vodniku v spomin</i>	Trst	27.11.1880.	Slavjanska čitaonica u Trstu	četverospjev	1.12.1880. br. 23., 3.
[Verdi]	[Giuseppe]	<i>Fantazija iz „Rigoletto“</i>	Trst	27.11.1880.	Slavjanska čitaonica u Trstu	glasovir i violina, A. Engelhardt i G. Dragatin	1.12.1880. br. 23., 3.
Vavpotić	[V.]	<i>Njoj z ljubezni</i>	Trst	27.11.1880.	Slavjanska čitaonica u Trstu	citra, g. V. Vavpotić	1.12.1880. br. 23., 3.
Fumagalli	[Adolfo]	<i>Fantazija</i>	Trst	27.11.1880.	Slavjanska čitaonica u Trstu	glasovir, S. i F. Schilbach	1.12.1880. br. 23., 3.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>U boj</i>	Trst	5.2.1881.	Delasko podporno društvo u Trstu	pjevački zbor	16.2.1881. br. 4., 3.
Jenko	D[avorin]	<i>Silni bogovi</i>	Trst	26.3.1881.	Slavjanska Čitaonica u Trstu	zbor	2.4.1881. br. 7., 4.
Proch	[Heinrich]	<i>Planinski rog</i>	Trst	26.3.1881.	Slavjanska Čitaonica u Trstu	citra, gg. Glaser i Hofbauer	2.4.1881. br. 7., 4.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Verdi	[Giuseppe]	<i>iz Traviate</i>	Trst	26.3.1881.	Slavjanska Čitaonica u Trstu	glasovir, violina, orgul- je, gđjica Schilbah, gg. Dragatin i Polić	2.4.1881. br. 7., 4.
Stovz	?	<i>Na straži</i>	Trst	26.3.1881.	Slavjanska Čitaonica u Trstu	zbor i bariton solo	2.4.1881. br. 7., 4.
Umlauf	?	<i>Spomin na Ens</i>	Trst	26.3.1881.	Slavjanska Čitaonica u Trstu	citra, g. Hofbauer	2.4.1881. br. 7., 4.
Tovačovski	A.[moš]j	<i>Bože živi</i>	Trst	26.3.1881.	Slavjanska Čitaonica u Trstu	zbor	2.4.1881. br. 7., 4.
?	?	<i>Ouvertura iz slavenskih napjeva</i>	Trst	14.8.1881.	Podporno delasko društvo u Trstu	orkestar	16.8.1881. br. 16., 3.
Ipavec	[Benjamin]	<i>Kdo je mar</i>	Trst	14.8.1881.	Podporno delasko društvo u Trstu	zbor i orkestar	16.8.1881. br. 16., 3.
?	?	<i>Oblakom</i>	Trst	14.8.1881.	Podporno delasko društvo u Trstu	mješani zbor	16.8.1881. br. 16., 3.
Stupaj	?	<i>Banovci</i>	Trst	14.8.1881.	Podporno delasko društvo u Trstu	orkestar	16.8.1881. br. 16., 3.
Kocjančić	I.	<i>Venec</i>	Trst	14.8.1881.	Podporno delasko društvo u Trstu	zbor	16.8.1881. br. 16., 3.
Jenko	D.[avorin]	<i>Naprej</i>	Trst	14.8.1881.	Podporno delasko društvo u Trstu	orkestar	16.8.1881. br. 16., 3.
Lžičar	[Slavoljub]	<i>Polpouri "Živila Hrvatska"</i>	Kastav	19.9.1881.	Hrvatska čitaonica u Kastvu	pitomci koparskog učiteljska	16.9.1881. br. 18., 3.
[Lisinski]	[Vatroslav]	<i>Tam gdje stoji</i>	Kastav	19.9.1881.	Hrvatska čitaonica u Kastvu	puk	1.10.1881. br. 19., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Thomas	[Ambroise]	<i>Ouverture opere „Mignon“</i>	Trst	7.1.1882.	Delavsko podporno društvo u Trstu	vojnička glazba gr. Jelačića br. 79	16.1.1882. br. 2., 3.
Zajc	[Ivan pl.]	<i>Duet i zbor iz opere „Nikola Šubić Zrinjski“</i>	Trst	7.1.1882.	Delavsko podporno društvo u Trstu	vojnička glazba gr. Jelačića br. 79	16.1.1882. br. 2., 3.
Milier	[E.]	<i>Nune zadnja molitev</i>	Trst	7.1.1882.	Delavsko podporno društvo u Trstu	vojnička glazba gr. Jelačića br. 79	16.1.1882. br. 2., 3.
Hajdrih	[Anton]	<i>Slava Slovincem</i>	Trst	11.2.1882.	Društvo „Edinost“	zborovi iršćanske okolice	1.2.1882. br. 3., 6.
Ipavec	B.[enjamin]	<i>Kdo je mar</i>	Trst	11.2.1882.	Društvo „Edinost“	zborovi iršćanske okolice	1.2.1882. br. 3., 6.
Ipavec	B.[enjamin]	<i>Domovini</i>	Trst	11.2.1882.	Društvo „Edinost“	zborovi iršćanske okolice	1.2.1882. br. 3., 6.
Jenko	D.[avorin]	<i>Što čutiš</i>	Trst	11.2.1882.	Društvo „Edinost“	zborovi iršćanske okolice	1.2.1882. br. 3., 6.
Carl	S.	<i>Slavjanka</i>	Trst	11.2.1882.	Društvo „Edinost“	zborovi iršćanske okolice	1.2.1882. br. 3., 6.
Zajc	Ivan pl.	<i>Himna „Zvonimira“</i>	Beč	9.3.1882.	Zvonimir, akademsko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču	pjevao društ. zbor	16.3.1882. br. 6., 4.
Faure	J.[ean- Baptiste]	<i>Les rameaux</i>	Beč	9.3.1882.	Zvonimir, akademsko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču	solist, Oskar pl. Laup- part	16.3.1882. br. 6., 4.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Gounod	Ch.[arles]	<i>Le soir</i>	Beč	9.3.1882.	Zvonimir, akademsko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču	solist, Oskar pl. Laup- pert	16.3.1882. br. 6., 4.
Eisenhuth	Gj.[uro]	<i>Mazurka</i>	Beč	9.3.1882.	Zvonimir, akademsko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču	pjevao društ. zbor	16.3.1882. br. 6., 4.
Verdi	[Giuseppe]	<i>Arija iz opere „Krabuljni ples“</i>	Beč	9.3.1882.	Zvonimir, akademsko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču	solist, Oskar pl. Laup- pert	16.3.1882. br. 6., 4.
Kuhač	Fr.[anjo] [K] s.[aver]	<i>Koračnica Zvonimira</i>	Beč	9.3.1882.	Zvonimir, akademsko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču	pjevao društ. zbor	16.3.1882. br. 6., 4.
Zajc	Iv.[an] pl.	<i>U boj</i>	Beč	9.3.1882.	Zvonimir, akademsko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču	pjevao društ. zbor	16.3.1882. br. 6., 4.
Jenko	D.[avorin]	<i>Hymna</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Tršćanski i skedenjski pjevački sbor	1.9.1882. br. 17., 3.
Hribar	A.[nton]	<i>Kantata</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Tršćanski i skedenjski pjevački sbor	1.9.1882. br. 17., 3.
Jenko	D.[avorin]	<i>Naprej</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	združeni zborovi	1.9.1882. br. 17., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
?	?	<i>Polpourri iz slavjenskih napjevah</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	vojnička glazba	1.9.1882. br. 17., 3.
Zajc	[Ivan]pl.	<i>Žvili Hrvatska</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Pjevačko društvo „Kolo“ iz Zagreba	1.9.1882. br. 17., 3.
Carli	[S.]	<i>Slavjanka</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Mješovit tršćanski zbor	1.9.1882. br. 17., 3.
Eisenhuth	Gj.[uro]	<i>Tebe zlato</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Pjevačko društvo „Kolo“ iz Zagreba	1.9.1882. br. 17., 3.
Eisenhuth	Gj.[uro]	<i>Čeznuće za dragom</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Pjevačko društvo „Kolo“ iz Zagreba	1.9.1882. br. 17., 3.
Zajc	[Ivan]pl.	<i>Kolo</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Tršćanski i skedenjski pjevački sbor	1.9.1882. br. 17., 3.
Zajc	[Ivan]pl.	<i>Crnogorac Crnogorski</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	Pjevačko društvo „Kolo“ iz Zagreba	1.9.1882. br. 17., 3.
Hajdrih	[Anton]	<i>Jadransko morje</i>	Trst	10.9.1882.	Slovensko radničko društvo u Trstu	združeni zborovi	1.9.1882. br. 17., 3.
Hribar	[Anton]	<i>Kantata</i>	Trst	18.9.1882.	Povodom dolaska Franje Josipa I. u Trst	pjevači iz Trsta i okolice	1.10.1882. br. 19., 3.
[Hajdrih]	[Anton]	<i>Jadransko morje</i>	Trst	18.9.1882.	Povodom dolaska Franje Josipa I. u Trst	pjevači iz Trsta i okolice	1.10.1882. br. 19., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
[Zajc]	Ivan pl.	<i>U boj</i>	Trst	18.9.1882.	Povodom dolaska Franje Josipa I. u Trst	pjevači iz Trsta i okolice	1.10.1882. br. 19., 3.
[Muhvić]	[Ivo]	<i>Oj Banovci</i>	Trst	18.9.1882.	Povodom dolaska Franje Josipa I. u Trst	pjevači iz Trsta i okolice	1.10.1882. br. 19., 3.
[Livadić]	[Ferdo]	<i>Još Hrvatska ni propala</i>	Volosko		Povodom izbora	puk	16.7.1883. br. 14., 4.
Horny	?	<i>Slavnostna poputnica</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	orkestar	1.12.1883. br. 23., 3.
Rossini	[Giacchino]	<i>Ouverture iz opere „Vilim Tell“</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	orkestar	1.12.1883. br. 23., 3.
?	?	<i>Plave oči</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	zbor	1.12.1883. br. 23., 3.
Vaupotič	?	<i>Reminiscencije iz opere „Ruy Blas“</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	citra, A. Vaupotič	1.12.1883. br. 23., 3.
Sobanti	?	<i>Slavjanski potpourri</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	orkestar	1.12.1883. br. 23., 3.
Zajc	[Ivan] pl.	<i>Hrvatizam</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	zbor uz solistu, g. Maly	1.12.1883. br. 23., 3.
?	?	<i>Ljubovni san</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	duo za dvije citre gg. A. Vaupotič i A. pl. Kallay	1.12.1883. br. 23., 3.
Meyerbeer	[Giacomo]	<i>Fantazija iz opere „Robert Djavo“</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	orkestar, vojnička glasba pješačke regimente cara Alexandra III. br. 61.	1.12.1883. br. 23., 3.
Zajc	[Ivan] pl.	<i>Zrinsko-Frankopanska</i>	Trst	6.12.1883.	Slavjanska čitaonica u Trstu	zbor i orkestar	1.12.1883. br. 23., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Zajc	Iv.[an] pl.	<i>Ustaj rođe</i>	Zagreb	7. 12. 1883.	„Hrvatska Lira“ sveučilišno pjevačko društvo	zbor	1.12.1883. br. 23., 4.
?	?	<i>Poputnica hrv. krajišnika od g. 1848.</i>	Zagreb	7. 12. 1883.	„Hrvatska Lira“ sveučilišno pjevačko društvo	tamburaški zbor	1.12.1883. br. 23., 4.
Vilhar	F.[ranjo] S.[erafin]	<i>Plovri ladjo</i>	Zagreb	7. 12. 1883.	„Hrvatska Lira“ sveučilišno pjevačko društvo	zbor	1.12.1883. br. 23., 4.
Eisenhuth	G.[juro]	<i>Želim biti tvoj</i>	Zagreb	7. 12. 1883.	„Hrvatska Lira“ sveučilišno pjevačko društvo	oktet	1.12.1883. br. 23., 4.
narodna		<i>Povračanac, pjes iz Slavonije</i>	Zagreb	7. 12. 1883.	„Hrvatska Lira“ sveučilišno pjevačko društvo	tamburaški zbor	1.12.1883. br. 23., 4.
Vilhar	F.[ranjo] S.[erafin]	<i>Pobratimija</i>	Zagreb	7. 12. 1883.	„Hrvatska Lira“ sveučilišno pjevačko društvo	zbor	1.12.1883. br. 23., 4.
[Livadić]	[Ferdo]	<i>Još Hrvatska ni propalal</i>	Pazin		općenito, tekst	puk	3.1.1884. br. 1., 5.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>U boj</i>	Beč	8.2.1884.	Akad. društvo hrv. djakoh	Akad. društvo hrv. djakoh	14.2.1884. br. 7., 2.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>Zrinsko-Frankopanska</i>	Beč	8.2.1884.	Akad. društvo hrv. djakoh	Akad. društvo hrv. djakoh	14.2.1884. br. 7., 2.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>Hrvatizam</i>	Beč	8.2.1884.	Akad. društvo hrv. djakoh	Akad. društvo hrv. djakoh	14.2.1884. br. 7., 2.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>Kolo</i>	Beč	8.2.1884.	Akad. društvo hrv. djakoh	Akad. društvo hrv. djakoh	14.2.1884. br. 7., 2.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
[Šravec]	[Armin]	<i>Dalmatinski šajkaš</i>	Kastav	20.2.1884.	Hrvatska čitaonica u Kastvu	duet, učitelji D. i Š.	28.2.1884. br. 9., 2.
[Haydn]	[Joseph]	<i>Carevka</i>	Tinjan	20.3.1884.	Hrvatska čitaonica u Tinjanu	pjevači, amateri	6.3.1884. br. 10., 1.
Eisenhuth	Gj.[uro]	<i>Hrvati</i>	Graz	8.3.1884.	Akademičko zab. lit. društvo „Hrvatska“ u Gracu	zbor	6.3.1884. br. 10., 3.
Herold	[Ferdinand]	<i>Ouvertura iz opere „Zampa“</i>	Graz	8.3.1884.	Akademičko zab. lit. društvo „Hrvatska“ u Gracu	na glasoviru, gg. M. Breyer i D. Bakarčić	6.3.1884. br. 10., 3.
Klarić	Vj.[ekoslav]	<i>Svracánje</i>	Graz	8.3.1884.	Akademičko zab. lit. društvo „Hrvatska“ u Gracu	kvartet pjevača	6.3.1884. br. 10., 3.
Meyerbeer	[Giacomo]	<i>Polpouri iz opere „Hugenotti“</i>	Graz	8.3.1884.	Akademičko zab. lit. društvo „Hrvatska“ u Gracu	gudi gosp. M. Neu- berger, uz pratnju glasovira	6.3.1884. br. 10., 3.
Zajc	iv.[an] pl.	<i>Pojmo pjesmu</i>	Graz	8.3.1884.	Akademičko zab. lit. društvo „Hrvatska“ u Gracu	zbor	6.3.1884. br. 10., 3.
[Livadić]	[Ferdo]	<i>Još Hrvatska ni propala</i>	Nerezine	mesopustna nedjelja, 1884.	puk, povodom mesopusta	puk	13.3.1884. br. 11., 1.
Zajc	Ivan pl.	<i>U boj</i>	Ješane	18.5.1884.	Narodna čitaonica Ješane	pjevači, sejlaci	19.6.1884. br. 25., 2.
Hejdrich	[Anton]	<i>Mladini</i>	Ješane	18.5.1884.	Narodna čitaonica Ješane	pjevači, sejlaci	19.6.1884. br. 25., 2.
Zajc	iv.[an] pl.	<i>Frankopanka</i>	Ješane	18.5.1884.	Narodna čitaonica Ješane	pjevači, sejlaci	19.6.1884. br. 25., 2.
Nedvéd	[Anton]	<i>Misa „Slava Stvamiku“</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	Društveni zbor	21.8.1884. br. 34., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Jenko	D.[avorin]	<i>Naprej</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	veteranska glazba	21.8.1884. br. 34., 3.
Hajdrih	A.[nton]	<i>Jadransko morje</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	tršćanski i skedanjski pjevači	21.8.1884. br. 34., 3.
Zajc	I.[van] pl.	<i>Rojećom</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	tršćanski zbor	21.8.1884. br. 34., 3.
Dan[č]le	Ch.	<i>Sinfonija za dvoje gusle i glasovir</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	2 violine i glasovir	21.8.1884. br. 34., 3.
Zajc	I.[van] pl.	<i>Hrvatizam</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	tršćanski i skedanjski pjevači	21.8.1884. br. 34., 3.
Ipavec	B.[enjamin]	<i>Slovenec sem</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	tršćanski i skedanjski pjevači	21.8.1884. br. 34., 3.
Hajdrih	A.[nton]	<i>V tihni noći</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	pjeva tršćanski kvartet	21.8.1884. br. 34., 3.
Zajc	I.[van] pl.	<i>Poputnica Nikole Jurišića</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	tršćanski zbor	21.8.1884. br. 34., 3.
Jenko	D.[avorin]	<i>O Vidovem</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	oba zbora	21.8.1884. br. 34., 3.
Miljere	E.	<i>Polpourri iz slavenskih napjevaka</i>	Trst	24.8.1884.	Delavsko podporno društvo u Trstu	veteranska glazba	21.8.1884. br. 34., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>Nikola Šubić Zrinski, opera</i>	Zagreb	8.11.1884.	HNK Zagreb	HNK Zagreb	13.11.1884. br. 46., 1.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>duet iz opere „Nikola Zrinski“</i>	Kastav	11.2.1885.	Čitaonica u Kastvu	duet, učitelj D. i Š.	19.2.1885. br. 8., 1.
Jenko	D.[avorin]	<i>Naprej!</i>	Jelšane	6.4.1885.	Narodna Čitaonica Jelšane	zbor	2.4.1885. br. 14., 3.
[Jenko]	[Davorin]	<i>Tiha luna</i>	Jelšane	6.4.1885.	Narodna Čitaonica Jelšane	zbor	2.4.1885. br. 14., 3.
Zajc	Iv.[an] pl.	<i>U boj</i>	Jelšane	6.4.1885.	Narodna Čitaonica Jelšane	zbor	2.4.1885. br. 14., 3.
Nedvěd	A.[nton]	<i>Moj Dom</i>	Jelšane	6.4.1885.	Narodna Čitaonica Jelšane	zbor	2.4.1885. br. 14., 3.
Zajc	Iv.[an] pl.	<i>Hrvaticam</i>	Jelšane	6.4.1885.	Narodna Čitaonica Jelšane	zbor	2.4.1885. br. 14., 3.
Zajc	Iv.[an] pl.	<i>Frankopanika</i>	Jelšane	6.4.1885.	Narodna Čitaonica Jelšane	zbor	2.4.1885. br. 14., 3.
?	?	<i>Naglo Brajše</i>	Jelšane	6.4.1885.	Narodna Čitaonica Jelšane	zbor	2.4.1885. br. 14., 3.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>Kolo (koračnica)</i>	Pazin	10.5.1885.	Polit. društvo „Edinost“ u Lindaru	pjevački zbor „Zora“ iz Sv. Ivana	14.5.1885. br.20., 2-3.
[Muhvić]	[Ivo]	<i>Oj Banovci</i>	Lindar	10.5.1885.	Polit. društvo „Edinost“ u Lindaru	pjevački zbor „Zora“ iz Sv. Ivana	14.5.1885. br.20., 2-3.
[Haydn]	[Joseph]	<i>Caraska himna</i>	Lindar	10.5.1885.	Polit. društvo „Edinost“ u Lindaru	pjevački zbor „Zora“ iz Sv. Ivana	14.5.1885. br.20., 2-3.
Budmani	?	<i>Rapsodija hrvatskih napjeva</i>	Beč	?3.1886.	Hrvatsko akademičko društvo „Zvonimir“ u Beču	glasovir, g. Budmani	25.3.1886. br. 12., 2.
Thomas	Amb.[roise]	<i>Ouvertura opere „Mignon“</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	voj. glazba	24.6.1886. br. 25., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Wagner	R.[ichard]	<i>Einzug der Götter in Walhall</i> iz opere „Rajniino zlatu“	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	voj. glazba	24.6.1886. br. 25., 3.
Nedvéd	A.[nton]	<i>Vojaci na poti</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	zbor	24.6.1886. br. 25., 3.
Nicolai	[Otto]	<i>Cavatina iz opere „Il Templario“</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	voj. glazba	24.6.1886. br. 25., 3.
Vilhar	F.[ranjo] S.[erafin]	<i>Naša zvezda</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	zbor s pratnjom	24.6.1886. br. 25., 3.
Schubert	[Franz]	<i>Der Wanderer</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	voj. glazba	24.6.1886. br. 25., 3.
Zajc	Iv.[an] Pl.	<i>Večer na Savi</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	zbor s pratnjom voj. glazbe	24.6.1886. br. 25., 3.
Donizetti	[Gaetano]	<i>Duet iz opere „Linda di Chamonix“</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	voj. glazba	24.6.1886. br. 25., 3.
Horny	?	<i>Polpourri jugoslavanskih narodnih pjesama</i>	Trst	26.6.1886.	Slavjanska čitaonica u Trstu	?	24.6.1886. br. 25., 3.
[Haydn]	[Joseph]	<i>Carevka</i>	Lindar	?8.1886.	puk, povodom proslave rođendana Njeg. Vel. cara i kralja	puk	26.8.1886. br. 34., 3.
?	?	<i>Oj Hrvati</i>	Lindar	?8.1886.	puk, povodom proslave rođendana Njeg. Vel. cara i kralja	pjevački zbor iz Lindara	26.8.1886. br. 34., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
[Livadić]	[Ferdo]	<i>Još Hrvatska ni propala</i>	Lindar	? .8.1886.	puk, povodom proslave rođjendana Njeg. Vel. cara i kralja	pjevački zbor iz Lindara	Naša Sloga 26.8.1886. br. 34., 3.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>Živila Hrvatska</i>	Lindar	? .8.1886.	puk, povodom proslave rođjendana Njeg. Vel. cara i kralja	pjevački zbor iz Lindara	26.8.1886. br. 34., 3.
?	?	<i>Onamo, onamo</i>	Lindar	? .8.1886.	puk, povodom proslave rođjendana Njeg. Vel. cara i kralja	pjevački zbor iz Lindara	26.8.1886. br. 34., 3.
?	?	<i>Ustaj! strane</i>	Lindar	? .8.1886.	puk, povodom proslave rođjendana Njeg. Vel. cara i kralja	pjevački zbor iz Lindara	26.8.1886. br. 34., 3.
[Haydn]	[Joseph]	<i>Carevka</i>	Sv. Lovreč	18.8.1886.	puk, povodom proslave rođjendana Njeg. Vel. cara i kralja	puk, mladež	9.9.1886. br. 36., 3.
[Zajc]	[Ivan pl.]	<i>U boj</i>	Trviž	14.8.1886.	puk	Trvižka kmetiska omladina	16.9.1886. br. 37., 3.
?	?	<i>Oj Hrvati</i>	Trviž	14.8.1886.	puk	Trvižka kmetiska omladina	16.9.1886. br. 37., 3.
Mendels[s] ohn	[Felix]	<i>Ouvertura opere „Ruy Blas“</i>	Trst	7.12.1886.	Podružnica društva sv. Cirila i Metoda Trst	vojnička glasba	25.11.1886. br. 47., 3.

Skladatelj Prezime	Ime	Djelo	Mjesto izvedbe	Datum izvedbe	Organizator	Izvođač	Izvor:
Vilhar	F.[ranjo] S.[erafin]	<i>Bojna pjesma</i>	Trst	7.12.1886.	Podružnica društva sv. Cirila i Metoda Trst	muški zbor	25.11.1886. br. 47., 3.
Förster	A.[nton]	<i>Ave Marija iz operete „Gorenjski slavček“</i>	Trst	7.12.1886.	Podružnica društva sv. Cirila i Metoda Trst	muški i ženski zbor sa pratinjom vojničke glasbe	25.11.1886. br. 47., 3.
Kosovel	V.	<i>Dve solzi, romanca</i>	Trst	7.12.1886.	Podružnica društva sv. Cirila i Metoda Trst	samopjev za tenor, gosp. P. sa pratinjom vojničke glasbe	25.11.1886. br. 47., 3.
?	?	<i>Polpourri slavjanskih napjevah</i>	Trst	7.12.1886.	Podružnica društva sv. Cirila i Metoda Trst	vojnička glasba	25.11.1886. br. 47., 3.
Ipavec	Benj.[amin]	<i>V mraku</i>	Trst	7.12.1886.	Podružnica društva sv. Cirila i Metoda Trst	osmpjev	25.11.1886. br. 47., 3.
Zajc	Ivan pl.	<i>Večer na Savi</i>	Trst	7.12.1886.	Podružnica društva sv. Cirila i Metoda Trst	zbor i četveropjev sa pratinjom vojničke glasbe	25.11.1886. br. 47., 3.

Od početka izlaza novina *Nаша Sloga* do istraživanog razdoblja, 31.12.1886. ukupno je objavljeno 38 programa s ukupno 183 djela. S istarsko-primorskog područja hrvatske rodoljubne pjesme bilježimo u Bašskoj, Dubcu, Kastavu, Lindaru, Lovranu, Nerezinama, Pazinu, Rijeci, Sv. Lovreču, Tinjanu, Trvižu, Voloskom i Vrbniku te saznajemo što se pjevalo u Beču, Jelšanama, Grazu, Trstu i Zagrebu.

Repertoari iz Trsta (15) su češći i detaljniji, slijedi ih Beč (3) pa Graz i Jelšane (2). Iz Hrvatske, spominju se Pazin i Zagreb (3) pa Kastav, Lindar i Vrbnik (2). Druga mjesta pojavljuju se tek jednom.

Uz Donizettija, Meyerbeera, Verdija, Wagnera i druge europske skladatelje 19. stoljeća, izvodili su i navode se skladatelji: Josip Bříza, ?. Budmani, S. Carli, Gjuro Eisenhuth, Anton Förster, Anton Hajdrih, ?. Horny, Anton Hribar, Benjamin Ipavec, Davorin Jenko, Vjekoslav Klaić, I. Kocjančić, V. Kosovel, Franjo Ksaver Kuhač, Vatroslav Lisinski, Ferdo Livadić, Slavoljub Lžičar, E. Milier, Ivo Muhvić, Anton Nedvĕd, Franjo Pokorny, ?. Sobantl, ?. Stovz, ?. Strebinger, ?. Stupaj, František Škroup, Armin Šrabec, ?. Švare, ?. Till, Arnošt Tovačovski, ?. Vaupotić, V. Vavpotić, Franjo Serafin Vilhar, F. A. Vogel i Ivan pl. Zajc.

Češće izvođena djela koja se višekratno spominju su: *Oj Hrvati* i *Potpourri slavjenskih napjevah* nepoznatih autora te Carlijeva *Slavjanka*; Försterova *Ave Marija* iz operete *Gorenjski Slavček*; Hajdrihova: *Hercegovska* i *Jadransko morje*; Hribarova *Kantata*, Ipavčeva *Kdo je mar?*, Muhvićeva *Oj Banovci*, Jenkova *Naprej!* i *Što ćutiš?*, Livadićeva *Još Hrvatska ni propala*, Šrabčeva *Dalmatinski šajkaš* te Zajčeve: *Bože živi*, *Hrvaticam*, *Kolo*, *U boj*, *Večer na Savi*, *Zrinsko-Frankopanska* i *Živila Hrvatska*. Često izvođena pjesma bila je i *Carevka* ili *Bože živi* na glazbu Josepha Haydna.

Primjećuje se poznavanje i pjevanje šireg repertoara iz opusa pojedinih skladatelja. Primjerice:

- Gjuro Eisenhuth: *Čeznuće za dragom*, *Hrvati*, *Mazurka*, *Tebe zlato*, *U naravi*, *Ustaj rode*, *Želim biti tvoj*;
- Anton Hajdrih: *Hercegovska*, *Jadransko morje*, *Mladini*, *More Adrijsko*, *Sirota*, *Slava Slovincem*, *V sladkih sanjaha*, *V tihim noćima*, *Vodniku u spomin*;
- Benjamin Ipavec: *Domovini*, *Kdo je mar*, *Slovenec sem*, *V mraku*;

- Davorin Jenko: *Hymna, Naprej, O Vidovem, Silni bogovi, Što čutiš, Tiha luna*;
- Vjekoslav Klaić: *Na Nehaju gradu, Svracánje*;
- Anton Nedvied: misa *Slava Stvarniku, Moj dom, Nezakonska mati, Vojaci na poti*;
- Franjo Serafin Vilhar: *Bojna pjesma, Naša zvezda, Plovi ladjo, Pobratimija*;
- Ivan pl. Zajc: *Bože živi, Crnogorac Crnogorski, Frankopanka, Himna Zvonimira, Hrvaticam, Klovijeva himna, Kolo, Nikola Šubić Zrinjski, Noćni stražari, Pjev hrv. djakah, Pojmo pjesmu, Poputnica Nikole Jurišića, Rojakom, U boj, Ustaj rode, Večer na Savi, Zrinsko-Frankopanska, Živila Hrvatska*.

Organizatori i izvođači koji se spominju zabilježeni su imenima koja se navode u *Našoj Slozi*. Ostaje za istražiti utjecaj navedenih organizatora i izvođača u promicanju i jačanju hrvatske nacionalne svijesti. No, samim time što su izvodili rodoljubne pjesme i budnice, pisali o njihovom postojanju u *Našoj Slozi* imali su ulogu promicatelja kako skladatelja tako i tekstopisaca te njihovih djela.

Brajšino djelovanje zabilježeno u *Našoj Slozi*

Prvi puta se Matko Brajša Rašan u *Našoj Slozi* spominje 1882. godine, kao student prava, kada je ravnao pjevačkim zborom društva *Zvonimir* u Beču. Hrvatsko društvo *Zvonimir* opisuje se kao „akademičko društvo hrvatskih djakah na visokih školah u Beču“ (Naša sloga, 16.3.1882., 4), koje se osnovalo umjesto prijašnjeg hrvatskog društva *Velebit*. Osim što je vodio zbor, Brajša je bio i jedan od utemeljitelja društva, uz predsjednika Frana Gundruma, Antona Bianchinija, Alfreda Oreškovića, Vincenza Nagyja, Nikole Marinkovića, Ignaza Brlića, Roka Alberta i Antona Matica (Das Vaterland, 25.1.1882., 12). Na svečanom koncertu otvorenja društva, 9. ožujka 1882. izveli su: Ivan pl. Zajc: *Himna Zvonimira* na tekst Huga Badalića; J. Farre: *Les rameaux* na tekst J. Beriranda; Ch. Gounod: *Le soir* na tekst A. de Lamertina; Gjuro Eisenhuth: *Mazurka*, G. Verdi: *Arija iz Krabuljnog plesa*; Fr. Ks. Kuhač: *Koračnica Zvonimira* na tekst Augusta Harambašića; Iv. pl. Zajc: *U boj* na tekst Fr. Markovića (Naša sloga, 16.3.1882., 4).

Nadalje, Brajša se u *Našoj Slozi* pojavljuje kao skladatelj, dirigent i/ili pjevač. Tako je 30. siječnja 1887. organizirana prva zabava Čitaonice u Kastvu u vlastitim prostorijama Narodnog doma povodom dvadeset godina postojanja čitaonice (Naša sloga, 10.2.1887., 3). Tada je, u glazbenom programu zbor izveo svoju *Istarsku koračnicu* (Naša sloga, 20.1.1887., 3) na tekst Ante Kalca (Naša sloga, 20.9.1888., 2), a pjesmu I. pl. Zajca *Lastavicam* Brajša je otpjevao „savršeno sa svojim miloglasnim glasom“ (Naša sloga, 10.2.1887., 3).

Uz riječ, glazba je u drugoj polovini 19. stoljeća „odigrala značajnu ulogu u buđenju nacionalne svijesti. Ona je, u vidu budnica, himni i marševa bila prisutna na političkim i kulturnim manifestacijama, gdje se pjesmom i glazbenim nabojem poticala poruka koja je bila netom izgovorena“ (Gortan-Carlin, 2020, 2), ili se tek trebala izreći. Brajšine budnice poput *Istarske koračnice* odnosno *Istrane dragi* ili istarske himne *Predobri Bože* širile su se istarskim poluotokom. Bile su pjevane u manjim mjestima poput Gračišća (Naša sloga, 20.9.1888., 2) i Štrpeda (Naša sloga, 12.9.1889., 1), ali i u većim, primjerice u Buzetu (Naša sloga, 17.7.1890., 2) ili Trstu (Naša sloga, 24.4.1890., 2) gdje se često tražio bis. Prilikom objavljivanja pjesme *Istarska budnica* Rikarda Katalinića Jeretova (Šetić, 2014), u fus noti napominje se: „Ovu je budnicu uglasbio poznati istarski glasbenik M. Brajša. Skladba je vrlo lahka i liepa, te bi ta pjesma – kako nam se javlja iz Podgrada, gdje ju pjeva i staro i mlado – mogla postati pučkom popjevkom“ (Naša Sloga, 10.1.1895., 2).

Brajša je napisao više himni, a istarska himna *Predobri Bože* za mješoviti zbor na tekst Ante Kalca, prvi puta se izvela u Hrvatskoj čitaonici u Kastvu, 27. studenog 1889.

„Ako se ne varamo, pjevala se je ta himna prvi put te večeri u javnosti. Malo je pjesama izneseno na našu pozornicu, koje bi takav utisak učinile na občinstvo, kano ova. Zapeo ti i sam dah slušajući veličanstveni početak: - Predobri Bože, kojeg silu – Navješta zemlji neba svod! – ganuo te najnježnijim smilovanjem mezzo-forte zbora: – Ah! spavao je jadan dugo! – a uznesle te najčišćom pobožnošću do Višnjeg prijestolja divne rieči: – Oj oče dobri svih bjednika...“ (Naša sloga, 5.12.1889., 3).

Iako je pjesma

„oduga, morala se čitava opetovati, a burnomu odobravanju nebjje kraja. Iznesena je doista u dičnome ruhu, pjevao je mješani zbor od 10 gospojica i toliko gospode. Mi smo vele zahvalni gosp. A. Kalcu, što nam je podao toli liep plod svog poletnog duha, a blagodarimo i gosp. M. Brajši, što je taj umotvor znao odjenuti u toli dično muzikalno ruho“ (Naša sloga, 5.12.1889., 3).

Početak 21. stoljeća, Skupština Istarske županije je 23. rujna 2002. godine donijela Odluku, kojom se utvrđuje druga Brajšina pjesma *Krasna zemljo, Istro mila* kao himna Istarske županije (Istarska županija, 2021). Pjesma *Krasna zemljo* napisana je na tekst dr. Ivana Zuccona kao himna *Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru* i bila je dovršena 1912. godine.

Suvremenici, Brajša i Kuhač – „narodno“ i „za narod“

Već je prije spomenuto da je Brajša, kao student dirigirao pjevačkim zborom društva *Zvonimir* u Beču, 1882. godine kada je, između ostalih na repertoaru izveo skladbu Franje Ksavera Kuhača, *Koračnica Zvonimira*. U glazbeniku i etnomuzikologu Franji Kuhaču, Brajša je dobio mentora za ulazak u etnomuzikološki svijet Istre.

„Negdje godine 1882. imao sam čast i sreću, da se u mojoj miloj Istri lično upoznam s našim glazbenim vještakom, s gosp. prof. F. Ž. Kuhačem, da s njim obadjem nekoja istarska mjesta, da s njim slušam pjevanje naših narodnih pjesama, da vidim, kako on savjesno i točno bilježi tekst i napjev naših narodnih pjesama, pa da čujem njegovu umnu nauku o koristi sabiranja narodnog blaga u opće. Moram po duši priznati, da me je njegova nauka začarala i da od onog časa ne mogu, a da se njemu u duhu ne klanjam. On je uzrokom, da sam se i ja počeo ozbiljnije zanimati za napjeve naših narodnih pjesama, dakle i za narodnu glazbu, pa posvećivati ovima svu moguću pažnju u svojim žalibože ne previše slobodnim časovima“ (Brajša, 1896, 504).

Dolazak Kuhača u Kastav zabilježen je i u novinama: „Desio se je ovdje poznati naš glasbenik i skladatelj *Franjo Kuhač*, koji sabira po Istri naše narodne napjeve. U Kastvu boravio je u tu svrhu više danah“ (Naša sloga, 1.9.1882., 8).

Napjeve je Brajša bilježio, harmonizirao, obradio, a dio sakupljenih i objavio 1910. godine u Puli, u zbirci pod nazivom *Hrvatske narodne popijevke iz Istre (50): svjetske i crkvene* u nakladi Josipa Krmptića. U predgovoru zbirke je ponovo osjetio potrebu da zahvali „veleučenoj gospodi profesorima F. K. Kuhaču i V. Novaku u Zagrebu, što su mi kod tog pothvata išli na ruku vještačkim svojim savjetom“ (Brajša Rašan, 1910, Predgovor).

S druge strane, o suvremeniku Brajši, Kuhač je napisao *Životopis Matke Brajša Rašana* koji je ostao u rukopisu (Kuhač, rkp), a pripremljen je bio za *Biografsko muzikografski slovník* (Škunca, 1984).

Zaključak

Istra je stoljećima bila pod raznim vladavinama, no narod koji je glagoljicom pisao po freskama, pjevao i molio jezikom etnije, uspio je sačuvati hrvatski identitet. Težnja za jačanjem i potvrđivanjem hrvatskog identiteta u Istri je kasnila u odnosu na druge pokrajine ili zemlje. Razloge treba tražiti u osnaživanju inteligencije koja dolazi s gospodarskim rastom sredinom 19. stoljeća. Idejom buđenja nacionalne svijesti osnivala su se glazbena društva (pjevačka i instrumentalna) koja su na repertoaru imala prigodne pjesme, koračnice i budnice. U *Našoj Slozi* navode da svjesno, promicanjem pjesme žele podići nacionalnu svijest pišući:

„I mi smo odlučili dići aš hrvatski narod u Istri i dovesti ga do narodnje sviesti, ali bez pjesme dvojim da ćemo plemeniti taj cilj još dugo vremena postići. Naš narod rado pjeva i sladi si i najteži posao, kada drugim nezna, svojim „Oja nina nena“, pače i kad si miloga koga zakopava, pjevajući plače i nariče. Oduševljujućih onih hrvatskih pjesamah, koje bi ga sjetile da je i on pravo udo plemenitog onog naroda, žalibože naš puk još nepoznaje, a njegove narodne sve su jednolike, sve tužne, sve odgovarajuće potištenom njegovom stanju“ (Naša Sloga, 16.3.1879., 1).

U Istri se ciljano pjesmom budila hrvatska nacionalna svijest između 70-ih i 85-ih godina 19. stoljeća tijekom kojih se stvorilo pozitivno ozračje za razvoj glazbenih društava koja su njegovala pjesme preporoditelja (hrvatskih, slovenskih, čeških). Matko Brajša Rašan istarski je glazbenik koji je živio u periodu kad se Istra počela buditi. Bio je dio intelektualne elite i promovirao je hrvatska glazbena djela, a i sam je pisao, između ostalog, rodoljubne pjesme i sakupljao narodne (i harmonizirao ih) pod mentorstvom Kuhača s ciljem očuvanja baštine.

Literatura

- Brajša, M. (1896). Kako pjevaju Hrvati Istre svoje narodne pjesme, *Vienac*, 32, 504-506.
- Brajša Rašan, M. (1910). *Hrvatske narodne popijevke iz Istre (50): svjetske i crkvene*. Pula: Jos. Krmpotić.
- Das Vaterland*, 25.1.1882., 25., 12.

- Dobrić, B. (2021). *Digitalizirana građa - Naša Sloga* (Trst, Pula, 1870-1915). URL: <http://skpu.unipu.hr/ino/> (pristup: 16.9.2021.)
- Gortan-Carlin, I. P. (2020). Buđenje nacionalne svijesti glazbom krajem 19. stoljeća čitajući Našu Slogu, predavanje sa *Znanstvenog skupa „Naša sloga“ (1870. – 2020.)*, Pula, 3.-5. rujna 2020., rad u objavi.
- Grakalić, M., Gortan-Carlin, I. P. i Bader, A. (2019). *Matko Brajša Rašan*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
- Grakalić, M. i Gortan-Carlin, I. P. (2019). *Mažurano moja*. Viškovo: Ustanova „Ivan Matetić-Ronjgov“ Ronjgi.
- Istarska županija. (2021). Službene stranice, himna. URL: <https://www.istra-istria.hr/hr/opci-podaci/himna/> (pristup: 20.5.2021.)
- Kuhač, F. (rkp.) *Biografija Matka Brajše-Rašana*. Arhiv HAZU, rkp. B 130.
- Naša Sloga, 1870.-1915*. URL: <http://skpu.unipu.hr/ino/> (pristup: 18.9.2021.)
- Šestan, J. B. (1996). Imala sam devet godina kada sam prva mom ocu i dr. Cukonu otpjevala „Krasna zemljo, Istro mila“. *Valentina, prva istarska revija za žene*, 22.2.1996., 7.
- Šetić, N. (2014). Hrvatska kulturna i politička stvarnost s kraja 19. i početka 20. stoljeća u poeziji Rikarda Katalinića Jeretova. *Mostariensia*, 18, 1-2, 143-153. URL: <https://hrcak.srce.hr/133982> (pristup: 20.5.2021.)
- Škunca, M. (1984). Kuhačevo proučavanje hrvatske glazbene prošlosti. *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu rođenja Franje Ksavera Kuhača (1834.-1911.)* Zagreb, 20.-21. studenoga 1984. Zagreb: JAZU, 405-440.

COMPOSER MATKO BRAJŠA RAŠAN (1859 – 1934): SUPPORTER OF THE CROATIAN NATIONAL REVIVAL IN ISTRIA

Abstract

Matko Brajša Rašan (Pićan, 1859 – Zagreb, 1934) worked as a legal officer, composer, choirmaster, baritone singer and melographer. He encouraged and strengthened the Croatian national consciousness in Istria through music. As a composer he wrote church and secular choral music (predominantly vocal), sometimes with instrumental accompaniment; solo song, duets, stage music and children's songs. As for his instrumental music, only two compositions for tamburitza ensemble have been preserved. The paper emphasizes Rašan's role and activities recorded in *Naša Sloga*, the only Istrian newspaper in the Croatian language which was published between 1870 and 1915. In addition to Rašan's works, Croatian newspapers also mention repertoires which include patriotic songs by other composers, Kolarić's contemporaries, which were sung on the Istrian peninsula. One of the most performed composers was Ivan pl. Zajc, but the influence of the Slovenian 19th century revivalists was also noticeable. At Kuhač's invitation, Brajša began recording Istrian folk songs, which he then harmonized for choral performances. Furthermore, the paper describes the importance of his ethnomusicological work and the search for solutions and cadences in the harmonic style based on the Istrian and Croatian Littoral tonal sequence. Although Brajša is better known today as the composer of the Istrian ceremonial song, i.e. the Istrian anthem, the paper is a contribution to the regional cultural heritage of the 19th century as a possible teaching topic in the educational system.

Key words: 19th century, Istrian composer, Matko Brajša Rašan, *Naša Sloga*, music history.